

OKM Opetus ja kulttuuriministeriö

Sisäministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisesta muuttamisesta (opintosetelikokeilu)

Sisäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua opetus- ja kulttuuriministeriön luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisesta muuttamisesta (opintosetelikokeilu). Luonnoksessa yliopistolakiin ja ammattikorkeakoululakiin ehdotetaan väliaikaisesti lisättäväksi säännökset avoimen korkeakoulutuksen opintosetelikokeilusta.

Opintosetelikokeilu on osa pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan perustuvaa koulutustason noston toimenpidekokonaisuutta. Koulutustason nostamistavoitteen saavuttamiseksi hallitus linjasi osana puoliväliriihessä 2025 päätettyjä kasvutoimia ilman korkeakoulupaikkaa jääneiden toisen asteen koulutuksesta valmistuneiden maksuttomasta 30 opintopisteen opintosetelistä avoimeen yliopistoon tai avoimeen ammattikorkeakouluun.

Lausunto

Opintosetelin tarkoituksena on tukea ja nopeuttaa nuorten siirtymää korkeakoulutukseen (avoin yliopisto tai avoin ammattikorkeakoulu) mahdollistamalla maksuton tutustuminen korkeakoulujen eri koulutusaloihin ja vähentämällä siten nuorten kokemaa jatko-opintoihin siirtymiseen ja koulutusalan valintaan liittyvää kuormitusta. Sisäministeriö katsoo opintosetelikokeilun tukevan tätä tavoitetta niiden nuorten osalta, jotka toisen asteen jälkeen eivät hakeudu tai pääse opiskelemaan korkeakouluun tai eivät saa opiskelupaikkaa. Esitetyt muutokset ovat siten kannatettavia.

Sisäministeriö toteaa, että koulutus ja koulutukseen kiinnittyminen vähentää lapsen ja nuoren riskiä rikolliseen toimintaan tai jopa jengirikollisuuteen kiinnittymiseen. Opintosetelikokeilu mahdollistaa koulutuksen hankkimisen lisäksi tutustumisen eri koulutusaloihin, jolloin nuorella on tosiasiallinen mahdollisuus opintosetelien avulla tutustua häntä kiinnostaviin koulutusaloihin ennen opiskelupaikan hakemista. Näin koulutukseen kiinnittyminen voi olla vahvempaa nuoren hakiessa ja mahdollisesti päästessä tutkinto-opiskelijaksi.

Sisäministeriö katsoo, että opintosetelikokeilun kautta mahdollistettavaa opintopistemäärää (30 op) voi olla tarpeen peilata ja suhteuttaa korkeakoulujen erillisvalinnassa suoritetuksi vaadittujen opintojen (yleensä 60 op) kanssa, jotta opintosetelikokeilu voisi mahdollistaa myös kelpoisuuden hakea tutkinto-opiskelijaksi erillisvalinnan kautta. Näin voitaisiin vahvistaa koulutuksen hankkimista ja

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

koulutukseen kiinnittymistä myös niiden opiskelijoiden osalta, joilla on vaikeuksia päästä korkeakouluun todistusvalinnan tai valintakokeiden kautta, mutta joiden opintomenestys opintoselillä tehtyjen opintojen kautta on riittävää. Kuten hallituksen esitysluonnoksessa todetaan, nuoruus voi olla monesta syystä kuormittavaa aikaa ja se voi vaikuttaa opintomenestykseen, jolloin motivaatio opiskeluun voi olla korkeakouluun haettaessa paremmalla tasolla, kuin toisen asteen opinnoissa. Erilaisten koulutus- ja opintopolkujen mahdollistaminen voi itsessään olla sellainen suojaava tekijä, joka vähentää riskiä nuorisorikollisuudelle.

Poliisijohtaja

Stefan Gerkman

Erityisasiantuntija

Julia Rosberg

Liitteet

-

Jakelu

OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö

VN/2166/2026-SM-59

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: